

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ФАХОВИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Визначено основні напрями створення ефективних умов для економічної безпеки фахового об'єднання. Встановлено функціональні цілі і основні складники економічної безпеки підприємства. Розроблено комплекс заходів для попередження і мінімізації негативного впливу на економічну безпеку фахового об'єднання.

На сучасному етапі розвитку України надається недостатньо уваги питанням економічної безпеки фахових формувань. На думку автора, цей напрям наукового дослідження може створити умови, при яких власники суб'єктів господарювання — члени виробничих об'єднань, розуміючи необхідність дотримання вимог економічної безпеки приватних підприємств, своїми діями і діями своїх підлеглих будуть забезпечувати колективну економічну безпеку формування, до складу якого вони входять та інтереси якого вони представляють.

Для того щоб керівники підприємств розуміли необхідність колективної економічної безпеки, потрібно встановити напрями за якими варто будувати систему економічної безпеки об'єднання, розробити заходи, які потрібно реалізувати для функціонування системи економічної безпеки формування та його учасників, а також дати визначення, що таке економічна безпека фахових об'єднань.

Автор вважає, що *економічна безпека фахового об'єднання* — це відповідна сукупність спільних ресурсів його учасників (капіталу, персоналу, інформації, технології, техніки, методики, нормативних документів), розуміння узгодженого проведення організаційних заходів, які забезпечать найефективніші результати для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, мінімізують негативний вплив факторів внутрішнього і зовнішнього середовища як для об'єднання в цілому, так і для кожного його члена зокрема.

До основних напрямів створення ефективних умов для економічної безпеки фахового об'єднання відносяться:

акумулювання певного обсягу відповідного переліку спільних ресурсів учасників об'єднання, які необхідні для реалізації заходів по економічній безпеці об'єднання і кожного учасника;

законодавчо-нормативне забезпечення прав і можливостей фахового об'єднання щодо створення відповідних умов економічної безпеки в цілому і кожного учасника зокрема;

розробка узгоджених з усіма учасниками об'єднання організаційних заходів та методики їх впровадження, що збалансує інтереси всіх суб'єктів господарювання — членів формування щодо захисту їх індивідуальної і колективної економічної безпеки;

моделювання (прогнозування) можливого впливу зміни факторів внутрішнього і зовнішнього середовища на ефективність економічної безпеки фахового об'єднання і його учасників та забезпечення мінімізації негативного впливу цих факторів;

розробка посадових інструкцій для працівників і положень про відділи економічної безпеки, які своїми діями повинні створити умови для стабільного економічного, науково-технічного і соціального розвитку фахового об'єднання та його учасників;

проведення заходів щодо підготовки і підвищення кваліфікації працівників, які повинні розробити систему економічної безпеки фахового об'єднання, забезпечити її ефективне функціонування та постійне адаптування до зміни впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Основні напрями ефективних умов створення і функціонування системи економічної безпеки фахового об'єднання можна представити у вигляді взаємопов'язаних між собою елементів, рис. 1:

Щоб мати позитивний результат від функціонування запропонованої системи для фахового об'єднання в цілому, необхідно розуміти основні функціональні цілі економічної безпеки підприємства, що є членом цього об'єднання, зокрема. До основних функціональних цілей економічної безпеки підприємства відносяться:

забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості та незалежності підприємства (організації);

забезпечення технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності технічного потенціалу того чи того суб'єкта господарювання;

досягнення високої ефективності менеджменту, оптимальної та ефективної організаційної структури управління підприємством (організацією);

досягнення високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу;

мінімізація негативного впливу результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища;

якісна правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства (організації);

Рис. 1. Система економічної безпеки фахового об'єднання

забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці і досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів підприємства та відділів організації;

ефективна організація безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, а також комерційних інтересів [1].

На основі встановлених функціональних цілей економічної безпеки С. Ф. Покропивний визначив такі основні складники економічної безпеки підприємства:

фінансовий — досягнення найефективнішого використання корпоративних ресурсів;

інтелектуальний і кадровий — збереження та розвиток інтелектуального потенціалу підприємства, ефективне управління персоналом;

техніко-технологічний — ступінь відповідності технологій сучасним світовим аналогам щодо оптимізації витрат ресурсів;

політико-правовий — всебічне правове забезпечення діяльності підприємства, дотримання чинного законодавства;

інформаційний — ефективне інформаційно-аналітичне забезпечення господарської діяльності підприємства (організації);

екологічний — дотримання чинних екологічних норм, мінімізація втрат від забруднення довкілля;

силовий — забезпечення фізичної безпеки працівників фірми (передусім керівників) і збереження її майна.

Основні поняття економічної безпеки підприємства необхідно розглядати як одні із головних складових діяльності фахового об'єднання. При цьому доцільно встановити можливі джерела негативного впливу на економічну безпеку як учасників об'єднання, так і самого об'єднання [2].

Аналіз діяльності функціонуючих фахових об'єднань і практичний досвід автора, дає можливість стверджувати, що негативний вплив на економічну безпеку може носити об'єктивний і суб'єктивний характер та походити від окремих осіб або суб'єктів господарювання — членів об'єднання, а також від небажаних змін, для ефективної діяльності формування, факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. Саме тому загальними джерелами негативного впливу на економічну безпеку фахового об'єднання можуть бути:

порушення принципу збалансованості інтересів керівних органів об'єднання, його учасників та зацікавлених сторін, а також рівноправності при прийнятті рішень і прозорості діяльності та звітності;

свідомі або несвідомі дії окремих посадових осіб;

свідомі чи несвідомі дії однієї або групи зацікавлених сторін;

зміна факторів внутрішнього середовища;
зміна впливу факторів зовнішнього середовища;
неможливість оперативно реагувати на зміну факторів внутрішнього середовища та на вплив факторів зовнішнього середовища;

непідготовлені системи економічної безпеки до можливого впливу факторів зовнішнього середовища;

втрата можливості адаптуватись чи можливості впровадження сучасних вимог міжнародних стандартів.

Співставлення основних можливих напрямів економічної безпеки кожного із учасників та фахового об'єднання в цілому і джерел негативного впливу зумовлює необхідність розробки комплексу узгоджених заходів, які, на думку автора, можуть бути використані керівництвом формування та його учасниками для попередження і мінімізації такого впливу.

Такими заходами є:

розробка основних стандартів ефективного функціонування системи економічної безпеки формування і його учасників;

підготовка Положення про відділи системи економічної безпеки та посадових інструкцій для виконавців цих відділів, узгоджених з функціонуванням структурних підрозділів об'єднання та систем управління суб'єктів господарювання його учасників;

розробка методики впровадження та налагодження діяльності системи економічної безпеки формування в цілому і для кожного учасника зокрема;

підбір, розстановка і підготовка кадрового персоналу, який фахово забезпечить ефективність функціонування системи економічної безпеки об'єднання та його учасників;

прогнозування і моделювання можливих ситуацій функціонування системи економічної безпеки;

стратегічне і тактичне планування заходів по ефективному функціонуванню системи економічної безпеки об'єднання та його учасників;

узгодження заходів по ефективному функціонуванню системи економічної безпеки із загально організаційними заходами розвитку формування та заходами діяльності учасників об'єднання;

ресурсне забезпечення реалізації заходів по ефективному функціонуванню системи економічної безпеки формування і його учасників;

створення необхідної системи контролю, яка забезпечить ефективне функціонування системи економічної безпеки об'єднання і його учасників;

оперативна реалізація заходів по ефективному функціонуванню системи економічної безпеки та ефективному використанню необхідних ресурсів;

внесення необхідних коригуючих дій, у разі відхилень від встановлених стандартів, для підтримання ефективного функціонування системи економічної безпеки об'єднання і його учасників на необхідному рівні;

аналіз причин, що привели до певних відхилень ефективного функціонування одного із елементів системи економічної безпеки формування, системи в цілому або одного із його учасників зокрема;

об'єктивна оцінка участі кожного працівника у забезпечення ефективного функціонування системи економічної безпеки формування і кожного із його учасників;

коригування основних стандартів та методики впровадження ефективного функціонування системи економічної безпеки фахового об'єднання та його учасників з урахуванням виявлених причин відхилень, можливої зміни факторів внутрішнього середовища та впливу факторів зовнішнього середовища.

Узагальнюючи розглянуте, представимо систему колективної економічної безпеки фахового об'єднання і його учасників у вигляді схеми (рис. 2).

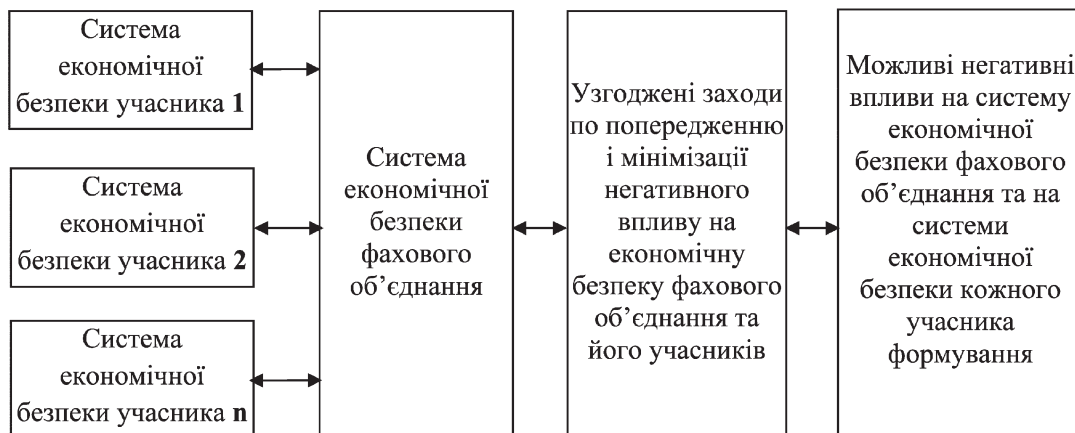

Рис. 2. Система колективної економічної безпеки фахового об'єднання та його учасників

Висновки. Узгоджені заходи з попередження і мінімізації негативного впливу на економічну безпеку фахового об'єднання та його учасників повинні забезпечити швидке адаптування до можливої зміни факторів внутрішнього середовища і, головне, до негативного впливу факторів прямої і непрямої дії зовнішнього середовища. При негативному впливі факторів, для усунення відхилень, необхідно залучати додаткові ресурси і провести ряд коригуючих управлінських дій, а при позитивному впливі — встановлювати можливу економію ресурсів, їх акумулювання та використання

при реалізації заходів. Спільна реалізація заходів об'єднання і кожного учасника є не послідовним, а паралельно-послідовним процесом, що забезпечує їх ефективність та економію необхідного ресурсного потенціалу.

Використані джерела

1. Економіка підприємства: підручник; за заг. ред. С. Ф. Покропівного. — [вид. 2-ге, перероб. та доп.]. — К. : КНЕУ, 2001. — 528 с.
2. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.infolib.dp.ua/ekonompp/1/181.html>